

FORBEREDENDE GRUNDUDDANNELSE

Danmark får en helt ny forberedende uddannelse per 1. august 2019.

Den nye uddannelse står på skuldrene af produktionsskolernes værkstedspædagogik, der kombineret med VUC's almenundervisning skal ruste de unge fagligt, personligt og socialt til at gennemføre en ungdomsuddannelse eller få varigt fodfæste på arbejdsmarkedet.

**UNDERVISNINGS
MINISTERIET**
STYRELSEN FOR
UNDERVISNING OG KVALITET

September 2018

Indhold

Om forberedende grunduddannelse.....	2
Uddannelsens opbygning	3
Skolemiljøet.....	6
Uddannelsens indhold.....	7
En ny profession	8
Et nyt vidensområde.....	9
Baggrund	10

Om forberedende grunduddannelse

Forberedende grunduddannelse (FGU) er hovedvejen for unge op til 25 år, som har brug for et samlet uddannelses tilbud efter grundskolen for at blive klar til en erhvervsuddannelse, gymnasial uddannelse eller beskæftigelse. Uddannelsen tilbyder en bred vifte af uddannelsesmuligheder, som er tilpasset de unges behov og interesser.

Der tilbydes undervisning i 12 forskellige faglige temaer og ni almene fag. De almene fag kan give adgang til erhvervsuddannelser og gymnasiale uddannelser, mens de faglige temaer introducerer til erhvervsuddannelsesområder og kan afsluttes med et uddannelsesbevis.

Uddannelsen er kendetegnet ved en undervisningsform, som adskiller sig fra traditionel skoleundervisning, idet praksis, produktion og praktik er de centrale omdrejningspunkter for undervisningen.

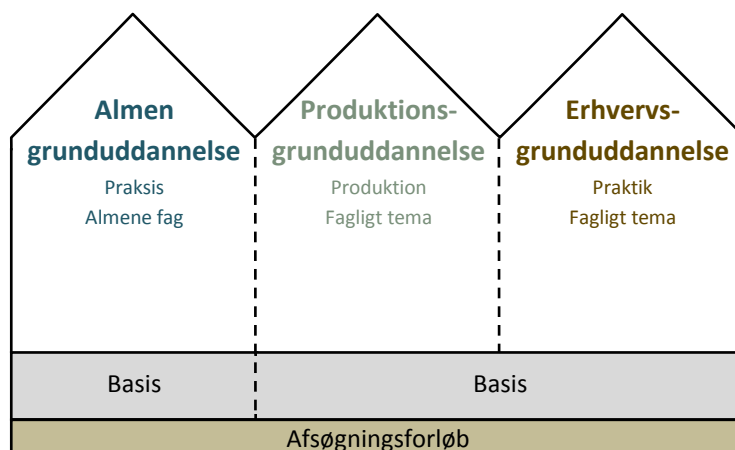
Skoledagen veksler naturligt mellem teori og praksis og har en stabil rytme, hvor eleverne mødes i større og mindre hold. Der er tale om et inkluderende skolemiljø, der opleves som et læringsorienteret arbejdsfællesskab, hvor frokostpausen og andre samlinger indgår som en naturlig del af undervisningen. Arbejdsformerne involverer samarbejde, men giver også mulighed for, at elever, der har behov derfor, kan trække sig tilbage og arbejde individuelt i perioder.

Uddannelsen skal medvirke til elevernes personlige, sociale og faglige afklaring vedrørende deres aktuelle situation og fremtidige uddannelse og beskæftigelse. Ved afslutning af forløb af mindst 12 ugers varighed modtager eleven et kompetencebevis, som dokumenterer elevens opnåede faglige kompetencer og eventuelt de dertil knyttede sociale og personlige kompetencer.

Uddannelsens opbygning

Uddannelsen vil for de fleste unge blive indledt på basis, som introducerer til de tre uddannelsesspor. På basis er der løbende optag, mens der i de tre spor er optag to gange om året. Både på basis og i sporene er det muligt at få undervisning på forskellige niveauer.

Hvis det er uafklaret, om den unge skal i FGU eller i et andet uddannelsesstilbud eller beskæftigelse, kan den unge gennemføre et afsøgningsforløb i FGU. Afsøgningsforløbet kan vare op til to uger. Her kan den unge få erfaringer med forskellige fagområder og blive realkompetencevurderet. Et afsøgningsforløb kan danne grundlag for den endelige vurdering af, hvorvidt den unge skal optages på uddannelsen.

Almen grunduddannelse (agu)

I det ene spor, almen grunduddannelse arbejder eleven med forskellige praksisser og almene fag. Praksisserne består i forskellige undervisningsformer, der gør det teoretiske eller abstrakte håndgribeligt og virkelighedsnært. Det betyder typisk, at der i undervisningen arbejdes med en konkret fremstilling eller handling, som kobles til en teoretisk behandling. Således er undervisningen i almene fag tæt koblet til de projekter eller temaer, der arbejdes med på et hold.

Eleven i agu skal deltage i undervisning i dansk, matematik, og enten PASE (Privatøkonomi, Arbejdspladslære, Samarbejdsfag, Erhvervsfag) eller identitet og medborgerskab samt et valgfrit fag fra fagrækken (herunder også PASE eller identitet og medborgerskab).

Eleven kan gå til afsluttende prøve i de almene fag på de niveauer, som fagene udbydes på, hvilket kan være G-, E- eller D-niveau. Prøverne bedømmes med en karakter efter 7-trins-skalaen.

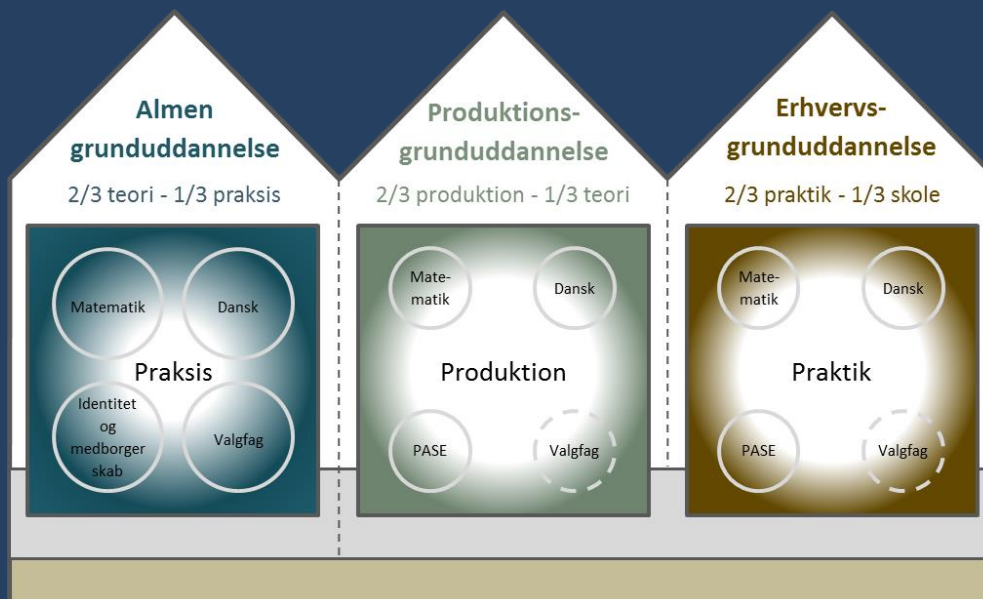
Figur: Eksempel på indholdselementer i elevforløb på almen grunduddannelse

	Basis	1. halvår	2. halvår	3. halvår
agu	Dansk (intro) Matematik (G) Engelsk (intro) Identitet og medborgerskab (G)	Dansk (G) Matematik (G) Engelsk (G) Naturfag (G)	Dansk (E) Matematik (D) Engelsk (G) Naturfag (E)	Dansk (D) Matematik (D) Engelsk (E) Naturfag (D)
	Projekt/tema	Projekt/tema	Projekt/tema	Projekt/tema

PRAKSIS

PRODUKTION

PRAKTIK

Produktionsgrunduddannelse (pgu)

I det andet spor, produktionsgrunduddannelse arbejder eleven med forskellige produktioner og håndværk. Produktionsgrunduddannelsen gennemføres indenfor et fagligt tema og på et værksted med reel produktion.

Eleven i pgu skal følge undervisningen på et værksted samt dansk, matematik og PASE. Der vil endvidere være mulighed for undervisning i valgfag.

Det faglige tema kan afsluttes med en prøve på FGU 3-niveau, når eleven af underviseren vurderes at have nået dette niveau. Prøven bedømmes bestået/ikke bestået. Ved afslutning af forløbet i et fagligt tema før den afsluttende prøve, giver underviseren en standpunktsbedømmelse på FGU 1-, FGU 2- eller FGU 3-niveau, som bedømmes bestået/ikke bestået.

Eleven kan gå til afsluttende praksisrelateret prøve i de almene fag på de niveauer, som fagene udbydes på, hvilket kan være G-, E- eller D-niveau. Prøverne bedømmes med en karakter efter 7-trins-skalaen.

Figur: Eksempel på indholdselementer i elevforløb på produktionsgrunduddannelse

	<u>Basis</u>	<u>1. halvår</u>	<u>2. halvår</u>	<u>3. halvår</u>
pgu	Mad og ernæring (intro)	Mad og ernæring (FGU1)	Mad og ernæring (FGU2)	Mad og ernæring (FGU3)
	Matematik (intro)	Matematik (intro)	Matematik (intro)	Matematik (G)
	Dansk (G)	Dansk (G)	Dansk (E)	Dansk (E)
	PASE (G)	PASE (G)		
	Køkkenværksted	Køkkenværksted	Køkkenværksted	Køkkenværksted

Erhvervsgrunduddannelse (egu)

I det tredje spor, erhvervsgrunduddannelse er eleven i virksomhedspraktik. Hertil kommer skoleforløb, hvor eleven deltager i undervisning, der er relevant for praktikforløbet. Skoleforløbene kan udover det fagligt relevante indeholde dansk, matematik og PASE. Skoleforløbene kan endvidere helt eller delvist bestå i kombinationsforløb.

Det faglige tema kan afsluttes med en prøve på FGU 3-niveau, når eleven af underviseren og virksomheden vurderes at have nået dette niveau. Prøven bedømmes bestået/ikke bestået. Ved afslutning af forløbet i et fagligt tema før den afsluttende prøve, giver underviseren en standpunktsbedømmelse på FGU 1-, FGU 2- eller FGU 3-niveau, som bedømmes bestået/ikke bestået.

Eleven kan gå til afsluttende praksisrelateret prøve i de almene fag på de niveauer, som fagene udbydes på, hvilket kan være G-, E- eller D-niveau. Prøverne bedømmes med en karakter efter 7-trins-skalaen.

Figur: Eksempel på indholdselementer i elevforløb på erhvervsgrunduddannelse

	<u>Basis</u>	<u>1. halvår</u>	<u>2. halvår</u>	<u>3. halvår</u>
egu	Mad og ernæring (intro) Matematik (intro) Dansk (intro) PASE (G)	Mad og ernæring (FGU1) Skoleforløb	Mad og ernæring (FGU2) Skoleforløb	Mad og ernæring (FGU3) Skoleforløb
	Køkkenværksted	Hotelløkken	Hotelløkken	Hotelløkken

Skolemiljøet

FGU skal opbygge et sammenhængende fagligt/pædagogisk skolemiljø med et stærkt ungdomsmiljø og fællesaktiviteter for de unge. Skolemiljøet i FGU skal understøtte, at så mange elever som muligt kan være en del af fællesskabet og ikke føler sig ekskluderet eller særliggjort. Der tages hensyn til elevens eventuelle vanskeligheder med bestemte deltagelsesformer. De unge får den tid, de har behov for, til at gennemføre et niveau. Der er altså ikke krav om, at de skal gennemføre et niveau i løbet af en bestemt tid.

Men samtidig stræbes der efter en progression i elevens deltagelse sådan, at elever, der har vanskeligt ved bestemte deltagelsesformer, gradvist bliver bedre til at håndtere dem, og dermed får udvidet sine kompetencer til på længere sigt at indgå i fællesskabet på en arbejdsplads eller en ungdomsuddannelse, hvor der ikke altid kan tages de samme hensyn. Gennem hele uddannelsen tilbydes eleven den fornødne adgang til specialpædagogisk støtte, ordblindeundervisning, erhvervstræning og kombinationsforløb.

Kombinationsforløb giver mulighed for, at eleven kan modtage undervisning på fx en erhvervsskole eller et gymnasium, hvor der undervises i kompetencegivende elementer fra ungdomsuddannelser og arbejdsmarkedsuddannelser.

I op til to uger ad gangen og højst fire uger per halve år kan eleven deltage i erhvervstræning, hvor eleven gennem deltagelse i en virksomheds arbejdsopgaver får erfaringer, der styrker og kvalificerer elevens valg af uddannelse og erhverv.

Uddannelsens indhold

I uddannelsen udbydes der 12 forskellige faglige temaer og ni almene fag, som udbydes på de niveauer, som fremgår af tabellen herunder.

Tablet: Faglige temaer og almene fag i FGU

Faglige temaer	Spor	Niveau
1 Omsorg og sundhed	pgu, egu	Intro, FGU1, FGU2 og FGU3
2 Handel og kundeservice	pgu, egu	Intro, FGU1, FGU2 og FGU3
3 Turisme, kultur og fritid	pgu, egu	Intro, FGU1, FGU2 og FGU3
4 Musisk og kunstnerisk produktion	pgu, egu	Intro, FGU1, FGU2 og FGU3
5 Mad og ernæring	pgu, egu	Intro, FGU1, FGU2 og FGU3
6 Miljø og genbrug	pgu, egu	Intro, FGU1, FGU2 og FGU3
7 Jordbrug, skovbrug og fiskeri	pgu, egu	Intro, FGU1, FGU2 og FGU3
8 Byg, bolig og anlæg	pgu, egu	Intro, FGU1, FGU2 og FGU3
9 Kommunikation og medier	pgu, egu	Intro, FGU1, FGU2 og FGU3
10 Motor og mekanik	pgu, egu	Intro, FGU1, FGU2 og FGU3
11 Service og transport	pgu, egu	Intro, FGU1, FGU2 og FGU3
12 Industri (plast, metal mm.)	pgu, egu	Intro, FGU1, FGU2 og FGU3

Almene fag	Spor	Niveau
1 Dansk	agu, pgu, egu	Intro, G, E og D
2 Dansk som andetsprog	agu, pgu, egu	Intro, G, E og D
3 Engelsk	agu, pgu og egu (som valgfag)	Intro, G, E og D
4 Identitet og medborgerskab	agu, (pgu og egu som valgfag)	G
5 Matematik	agu, pgu, egu	Intro, G, E og D
6 Naturfag	agu, pgu og egu (som valgfag)	Intro, G, E og D
7 PASE*	pgu, egu (agu som valgfag)	G
8 Samfundsfag	agu, pgu og egu (som valgfag)	Intro, G, E og D
9 Teknologiforståelse**	agu, pgu og egu (som valgfag)	G

* Privatøkonomi, Arbejdspladslære, Samarbejds-lære, Erhvervslære

**Valgfrit for institutionerne at udbyde

En ny profession

Med etablering af FGU får det forberedende området en selvstændig institutionsform og et selvstændigt uddannelsesområde, der kan medvirke til en styrket professionalisering centreret omkring målgruppen og med udelt dedikeret ledelsesmæssig opmærksomhed.

De nuværende forberedende uddannelsers diversitet – og det, at der som sådan ikke er tale om et egentligt sammenhængende uddannelsesområde – afspejler sig også ved, at der ikke knytter sig en fælles eller samlende profession til området. Følgelig er der kun i begrænset omfang en sammenhængende viden om det forberedende uddannelsesområde. Området er derimod kendetegnet ved mange forskellige fag, professioner og erhverv som f.eks. tømreren, smeden, vejlederen og dansklæreren, der typisk er personligt motiveret af at gøre en forskel for de unge.

Forberedende Grunduddannelse skal skabe fælles professionelle normer centreret omkring pædagogik og didaktik i indsatsen overfor de unge, så der i langt højere grad end tilfældet er i dag, arbejdes tværfagligt og opbygges viden om, hvad der virker i forhold til at fremme de unges motivation, afklaring og læring og får dem videre i uddannelse og beskæftigelse.

På det forberedende område gøres der mange steder i dag en meget stor indsats både fagligt og socialt for at imødekomme målgruppens behov, og der er samlet set et stort engagement på feltet. De velfungerende tilgange og de faglige kompetencer indenfor de eksisterende tilbud bevares og videreføres i FGU. Det faglige og praktiske udgangspunkt skal også fremover være centralt. Således skal der bygges videre på de eksisterende tilbud, men indsatsen skal systematiseres og professionaliseres. Først og fremmest til gavn for eleven, men også for underviserne og ledelsen.

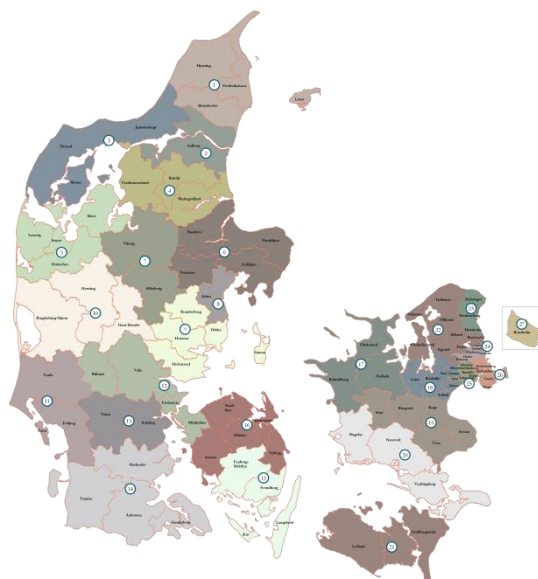
FGU skal udvikles til et uddannelsesområde med egen professionalisering centreret omkring målgruppen. At området hermed bliver professionaliseret betyder, at medarbejderne løbende opbygger viden om arbejdet med målgruppen og derved over tid udvikler sig til et professionsområde, der dokumenterbart og med velbeskrevne metoder er dygtige til at løse opgaven med de unge.

Afgørende for uddannelsens succesfulde opgaveløsning er følgelig en styrkelse af professionelle aktører, lærere mv., der samarbejder, specialiserer sig og løbende forfiner teknikker, metoder og praksisser til at overvinde de unges udfordringer. FGU skal levere undervisning, der gør eleverne i stand til at gennemføre en ungdomsuddannelse og opnå beskæftigelse. Det skal blandt andet ske ved, at de unge indfrier de progressionsmål, der følger af deres forløbsplaner og uddannelsessporenes læreplaner og fagbilag, men skal også ske ved at give optimale muligheder for styrkelse af elevernes sociale og personlige kompetencer i et inkluderende læringsmiljø.

Et nyt vidensområde

Uddannelsen udbydes af institutioner for FGU, hvortil der kan høre en eller flere skoler. Der er i alt 27 institutioner med hvert sit dækningsområde og gennemsnitlig ca. tre skoler. På hver institution er der en institutionsleder, og på hver skole er der pædagogisk ledelse.

Rammerne om det nye enstrengede institutionelle setup udgør grundlaget for en konsolidering og styrkelse af det forberedende område som et samlet professionelt felt, herunder et samlet felt for viden og forskning om pædagogisk og didaktisk praksis, om praksisnær kompetenceudvikling mv. En kombination af tværgående og lokal kompetenceudvikling skal styrke en faglig kultur, hvor viden og praksis udvikles gennem vedvarende praksisnær feedback, f.eks. ved supervision, rådgivning ved brug af læringskonsulenter samt inddragelse af forskning.

Medarbejderne skal sikres den nødvendige viden og de nødvendige kompetencer til at skabe en praksis med en stærkere flerfacetteret professionsidentitet og udvikling centreret om didaktiske og pædagogiske virkemidler i forhold til målgruppen. Dette skal ske i tillæg til deres eventuelle fag-professionelle identiteter indenfor både håndværksmæssige og almene fag. Professionsidentiteten og den fælles faglige kultur skal primært etableres gennem institutionernes daglige arbejde, etablering af lærerteams og understøttes af fælles uddannelsesinitiativer, som løbende udvikler det faglige indhold og de faglige metoder til håndtering af målgruppens udfordringer. Den fælles professionsidentitet skal altså udvikles parallelt med en fortsat styrkelse af de fagfaglige identiteter og kundskaber.

FGU danner således også grundlag for etablering af et nyt forsknings- og vidensområde, idet der opstår en systematisk praksis og gode data for vidensopsamling.

Baggrund

Udgangspunktet for etableringen af FGU er de anbefalinger, som Ekspertgruppen om bedre veje til en ungdomsuddannelse offentliggjorde i rapporten om ”Bedre veje til en ungdomsuddannelse” i februar 2017.

Rapporten konkluderede blandt andet, at manglende sammenhæng og høj kompleksitet generelt er kendetegnende for den nuværende samlede indsats overfor de unge, som ikke umiddelbart er parate til at gennemføre en ungdomsuddannelse. Den peger også på, at der ikke er behov for at reducere uddannelsesmulighederne for målgruppen, men at der tværtimod er behov for et bredt og fleksibelt uddannelsesstilbud og beskæftigelsesmuligheder, der imødekommer målgruppens diversitet og forskellige behov. De mange enkeltstående tilbud i dag understøtter hverken et integreret, tværgående blik på de unges behov eller smidige overgange og helhedstænkning i indsatsen.

Anbefalingerne fra ekspertgruppen resulterede i den forberedende grunduddannelse, som i sin opbygning i langt højere grad imødekommer den enkelte unges ønsker og behov. Uddannelsen kan sættes fleksibelt sammen og justeres undervejs for at sikre progressionen i den enkelte unges forløb, men kan samtidig give tilhørsforhold til et fast hold og et stabilt forløb med progressionsmål for den unge. Den viderefører de gode praksisser, der findes i de nuværende forberedende tilbud (produktionsskole, avu, FGU, OBU, egu og KUU) og afspejler det lokale erhvervsliv og mulighederne for beskæftigelse i lokalområdet.